

ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ/ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΕ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ

Βλαπτικοί παράγοντες	A/A	Πηγές κινδύνου	Ανάγκες παρεμβάσεων (παραδείγματα)
ΑΤΥΧΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ			
ΕΜΜΕΣΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ			
Διαμόρφωση χώρου (ύψος, εμβασδόν, κλπ.)	1	Κίνδυνος τραυματισμού λόγω ακαταλληλότητας διαμόρφωσης χώρων εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας ανάλογα με την εγκατεστημένη ισχύ, το είδος του εξοπλισμού και τη διαμόρφωση του επαγγελματικού χώρου των εργασιών.
Λειτουργικότητα/ εργονομία (δάπεδα, εμπόδια, διάδρομοι, σκάλες, κλπ.)	2	Κίνδυνος τραυματισμού λόγω σταθερών εμποδίων	<ul style="list-style-type: none"> Διάδρομοι και χώροι εργασίας χωρίς εμπόδια. Κατάλληλη σήμανση. Προστατευτική επικάλυψη των επικίνδυνων σημείων.
		Κίνδυνος τραυματισμού λόγω ακαταλληλότητας/ μη λειτουργικότητας δομικών στοιχείων των χώρων εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας και πρακτικής ανάλογα με τη διαμόρφωση του χώρου εργασίας (π.χ. ανοίγματα και προσπελασιμότητα διαδρόμων, κατάλληλες σκάλες και πατάκια, κατάλληλα δάπεδα, κλπ.). Χωροθέτηση εξοπλισμού και θέσεων εργασίας λαμβάνοντας υπόψη την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.
Πρόσβαση/ εκκένωση (έξοδοι κινδύνου, φωτισμός κινδύνου, κλπ.)	3	Κίνδυνος τραυματισμού κατά την εκκένωση του χώρου εργασίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης	<ul style="list-style-type: none"> Έξοδοι και διάδρομοι κινδύνου κατάλληλες, προσπελάσιμες και ελεύθερες. Όλες οι θύρες διαφυγής/ έξοδοι ξεκλειδωτοι και να ανοίγουν με ευκολία. Κατάλληλη σήμανση οδούσεων διαφυγής και εξόδων κινδύνου, φωτισμός ασφαλείας. Κατάλληλη ειδοποίηση και σαφείς οδηγίες εκκένωσης.
Φωτισμός	4	Ανεπαρκής φωτισμός ανάλογα με τη φύση της εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> Φυσικός φωτισμός κατά το δυνατόν. Τοπική ενίσχυση φωτισμού σύμφωνα με τα ελάχιστα όρια ανάλογα με τη φύση της εργασίας και τις οπτικές ανάγκες του εργαζόμενου.
Θερμοκρασία	5	Κίνδυνος θερμικής καταπόνησης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ιδιαίτερα σε περίοδο καύσωνα για εργαζόμενους στην κουζίνα εστιατορίου	<ul style="list-style-type: none"> Μέτρα διατήρησης κλίματος σε κλειστούς χώρους (εξαερισμός, ανανέωση εσωτερικού αέρα, κλιματισμός, κλπ.). Απομόνωση των πηγών θερμότητας στην πηγή τους. Ελαφρύς ρουχισμός. Χορήγηση πόσιμου δροσερού νερού (10° - 15°C). Προγραμματισμός των εργασιών ώστε οι κοπιαστικότερες να γίνονται στις ώρες που η θερμοκρασία είναι χαμηλότερη. Εναλλαγή δραστηριοτήτων ή μικρά διαλείμματα.
		Κίνδυνος θερμικής καταπόνησης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ιδιαίτερα σε περίοδο καύσωνα για εργαζόμενους στο χώρο του εστιατορίου (π.χ. σερβιτόροι)	<ul style="list-style-type: none"> Μέτρα διατήρησης κλίματος σε κλειστούς χώρους (επαρκής εξαερισμός, ανανέωση εσωτερικού αέρα, κλιματισμός). Ενδεικτικές συνιστώμενες τιμές ευνοϊκής θερμοκρασίας αέρα το καλοκαίρι σε εστιατόρια 23 - 26 °C. Ομοιόμορφη κατανομή θερμοκρασίας σε ένα χώρο. Οι θερμοκρασιακές διαφορές μεταξύ σημείων ενός χώρου εργασίας να είναι μικρότερες των 2 °C. Ενδεικτικές συνιστώμενες τιμές σχετικής υγρασίας το καλοκαίρι σε εστιατόρια 50 - 60%. Οι υψηλότερες θερμοκρασίες είναι καλό να συνδυάζονται με τις χαμηλότερες τιμές σχετικής υγρασίας. Ελαφρύς ρουχισμός Δημιουργία διαλειμμάτων κατάλληλης διάρκειας. Συχνός καθαρισμός των κλιματιστικών και περιοδική αντικατάσταση των φίλτρων τους (1 φορά το χρόνο).

	Χαμηλότερη από την κανονική	6	Κίνδυνος έκθεσης σε ψυχρό περιβάλλον κατά τους χειμερινούς μήνες	<ul style="list-style-type: none"> • Μέτρα διατήρησης κλίματος σε κλειστούς χώρους (κλιματισμός, εξαερισμός, κλπ.). • Ενδεικτικές συνιστώμενες τιμές ευνοϊκής θερμοκρασίας αέρα το χειμώνα σε εστιατόρια 21 - 23 °C. • Ομοιόμορφη κατανομή θερμοκρασίας σε ένα χώρο. Οι θερμοκρασιακές διαφορές μεταξύ σημείων ενός χώρου εργασίας να είναι μικρότερες των 2 °C. • Ενδεικτικές συνιστώμενες τιμές σχετικής υγρασίας το χειμώνα σε εστιατόρια 30 - 40%. • Οι χαμηλότερες θερμοκρασίες μπορεί να συνδυάζονται με τις υψηλότερες τιμές σχετικής υγρασίας. • Κατάλληλη ενδυμασία. • Συχνός καθαρισμός και περιοδική αντικατάσταση των φίλτρων των κλιματιστικών (1 φορά το χρόνο).
--	-----------------------------	---	--	---

ΑΜΕΣΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Πτώσεις από	Ύψος	7	Κίνδυνος πτώσης από φορητή σκάλα κατά την εργασία σε ύψος (π.χ. αλλαγμα λάμπας)	<ul style="list-style-type: none"> • Η σκάλα να βρίσκεται σε καλή κατάσταση. • Κατάλληλο μέγεθος σκάλας ανάλογα με το ύψος της εργασίας. • Η βάση της σκάλας να είναι κατάλληλα στερεωμένη, στην αντίθετη περίπτωση να συγκρατείται από κάποιο άτομο. • Δέσιμο της σκάλας στο επάνω μέρος για την αποφυγή ανατροπής της. • Μην ανεβαίνετε στα τελευταία σκαλοπάτια. • Το σώμα πρέπει να είναι στραμμένο προς τα σκαλοπάτια. • Καθαρά υποδήματα εργασίας από λάδια, λάσπες, κλπ. • Μη μεταφέρετε το κέντρο βάρους του σώματος έξω από τα ρέλια της σκάλας. • Απαγορεύεται το ανέβασμα της σκάλας ταυτόχρονα από 2 άτομα. • Τοποθέτηση των εργαλείων χειρός σε ειδική θήκη κατά την αναρρίχηση - τα χέρια πρέπει να είναι ελεύθερα. • Αποφυγή άσκησης μεγάλης πίεσης με τα πόδια στη σκάλα κατά τη διάρκεια εργασίας σε αυτή. • Αποφυγή απότομων κινήσεων. • Σωστή απόσταση τοποθέτησης σκάλας: απόσταση από τοίχο στήριξης προς ύψος σκάλας 1:4.
	Ίδιο επίπεδο/ ανισόπεδη επιφάνεια	8	Κίνδυνος ολισθήματος (π.χ. από νερά, υγρά, λάδια, αλεύρι)	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάλληλα δάπεδα από αντιολισθητικά υλικά και σε καλή κατάσταση. • Άμεσος καθαρισμός του δαπέδου από νερά και υγρά. • Στεγνό καθάρισμα – στην αντίθετη περίπτωση χρήση κιγκλιδωμάτων/ προειδοποιητικών πινακίδων για την απαγόρευση εισόδου των εργαζομένων στην υγρή περιοχή. • Τακτικός καθαρισμός δαπέδου τηρώντας τους κανόνες υγιεινής – συμβουλευτείτε τον προμηθευτή του δαπέδου για τη σωστή μέθοδο καθαρισμού, το είδος και τις ποσότητες των απορρυπαντικών που πρέπει να χρησιμοποιούνται. • Αποφυγή χρήσης χαρτονιών για την απορρόφηση υγρών από το δάπεδο – σωστή αντιμετώπιση του προβλήματος. • Χρήση αντιολισθητικών υποδημάτων εργασίας.
	Κεκλιμένο επίπεδο/ ράμπα ή σκάλα	9	Κίνδυνος πτώσης κατά την εργασία ή κίνηση σε κεκλιμένο επίπεδο/ ράμπα ή σκαλοπάτια	<ul style="list-style-type: none"> • Προστατευτικά κιγκλιδώματα (κάγκελα). • Αντιολισθητικές επιφάνειες και σε καλή κατάσταση. • Κατάλληλη γεωμετρία κεκλιμένου επιπέδου και σκάλας. • Κατάλληλος φωτισμός. • Ειδικά μέτρα κατά περίπτωση.

Χτύπημα από	Κινούμενο όχημα/ μη σταθερό μηχάνημα		10		
	Πτώση/ κατάρρευση αντικειμένου ή ατόμου λόγω βαρύτητας		11	Κίνδυνος τραυματισμού από πτώση εργαλείων και υλικών	<ul style="list-style-type: none"> Ασφαλής τοποθέτηση και στερέωση (ράφια, ερμάρια, κλπ.). Μετά το τέλος της εργασίας, τα εργαλεία (π.χ. μαχαίρια) πρέπει να τοποθετούνται στη θέση τους. Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (ενισχυμένα υποδήματα εργασίας).
				Κίνδυνος τραυματισμού από πτώση φιαλών υγραερίου	<ul style="list-style-type: none"> Τοποθέτηση των φιαλών σε κάθετη θέση, κατάλληλο δέσιμο π.χ. με αλυσίδα. Φύλαξη των φιαλών σε συγκεκριμένο σημείο μακριά από διαδρόμους διέλευσης εργαζομένων. Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (ενισχυμένα υποδήματα, κλπ.).
			Κίνδυνος τραυματισμού από πτώση κιβωτίων, βαρελιών, και γενικότερα βαρέων φορτίων	<ul style="list-style-type: none"> Ασφαλές στοίβαγμα, στερέωση, πακετάρισμα κλπ. Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (ενισχυμένα υποδήματα, κλπ.). Τα φορτία να μην στοιβάζονται πάνω από το κανονικό ύψος του ώμου. 	
	Εκτοξευόμενο υλικό, θραύσμα ή αντικείμενο	Από υλικό/ θραύσμα που εκτοξεύεται από μηχανή	12		
		Από ρεύμα υγρού υπό πίεση	13		
		Από υλικό/ θραύσμα που εκτοξεύεται από αντικείμενο που εκρήγνυται/ αναφλέγεται/ αποσυντίθεται ή είναι υπό πίεση	14	Κίνδυνος τραυματισμού από μαγειρικά έλαια κατά τη διάρκεια προετοιμασίας των γευμάτων	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (γάντια,ποδιά κλπ.).
		Από αντικείμενο που το παρέσυρε ο αέρας	15		
	Κυλιόμενο/ ολισθούμενο αντικείμενο, υγρό ή άτομο (περιλαμβάνονται και πλημμύρες)		16		
	Αντικείμενο που μεταφέρεται/ χρησιμοποιείται ή από τυχαία σύγκρουση ατόμων		17	Κίνδυνος τραυματισμού κατά τη μεταφορά φορτίων (π.χ. φιαλών υγραερίου, κιβωτίων, βαρελιών, δίσκων με φαγητό)	<ul style="list-style-type: none"> Κανόνες ασφαλούς μεταφοράς αντικειμένων. Μεταφορά με κατάλληλα και καλοσυντηρημένα εργαλεία. Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (π.χ. ενισχυμένα υποδήματα εργασίας).
Επαφή με εργαλεία χειρός		18	Κίνδυνος τραυματισμού από εργαλεία χειρός (π.χ. μαχαίρια, ηλεκτρικό πριόνι κουζίνας)	<ul style="list-style-type: none"> Κανόνες ασφαλείας χρήσης εργαλείων. Κατάλληλα και καλοσυντηρημένα εργαλεία. Τα εργαλεία πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για το σκοπό που προορίζονται. Να μην αποσπάται η προσοχή του εργαζόμενου κατά τη διάρκεια της εργασίας του με εργαλεία χειρός. Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ. 	
Επαφή με κινούμενα μέρη μηχανημάτων	Μπλέξιμο/ τράβηγμα		19	Κίνδυνος τραυματισμού από πιάσιμο ρουχισμού, μανικιών, κοσμημάτων, μαλλιών σε περιστρεφόμενα μέρη μηχανών στην κουζίνα	<ul style="list-style-type: none"> Κατάλληλος ρουχισμός (εφαρμοστά ρούχα, δεμένα μαλλιά, όχι κοσμήματα). Προφυλακτικές σε καλή κατάσταση και πάντα στη θέση τους. Οι μηχανές πρέπει να είναι κατάλληλα τοποθετημένες και στερεωμένες με ασφάλεια. Σαφείς οδηγίες και εφαρμογή μέτρων ασφαλείας. Διακόπτες ασφαλείας ευδιάκριτοι, κατάλληλου μεγέθους και χρώματος.
	Χτύπημα/ κόψιμο		20	Κίνδυνος τραυματισμού από ακάλυπτα κινούμενα μέρη	<ul style="list-style-type: none"> Καλή συντήρηση, συχνοί έλεγχοι των μηχανών. Προφυλακτικές σε καλή κατάσταση και πάντα στη θέση τους. Οι μηχανές πρέπει να είναι κατάλληλα τοποθετημένες και στερεωμένες με ασφάλεια. Διακόπτες ασφαλείας ευδιάκριτοι, κατάλληλου μεγέθους και χρώματος.

			Κίνδυνος τραυματισμού από κοπτικά εργαλεία μηχανών	<ul style="list-style-type: none">• Προφυλακτικές και προστατευτικά καλύμματα μηχανών.• Καθαρισμός της μηχανής μόνο όταν είναι εκτός λειτουργίας.• Μετά το τέλος της εργασίας τα κοπτικά εργαλεία δεν πρέπει να εγκαταλείπονται σε τυχαίες θέσεις.• Οι μηχανές πρέπει να είναι κατάλληλα τοποθετημένες και στερεωμένες με ασφάλεια.• Οι μηχανές πρέπει να λειτουργούν υπό τη συνεχή επίβλεψη του χειριστή.• Διακόπτες ασφάλειας ευδιάκριτοι, κατάλληλου μεγέθους και χρώματος.
	Παγίδευση	21	Κίνδυνος παγίδευσης σε κινούμενα μέρη μηχανών	<ul style="list-style-type: none">• Προφυλακτικές και προστατευτικά καλύμματα μηχανών.• Οι μηχανές πρέπει να είναι κατάλληλα τοποθετημένες και στερεωμένες με ασφάλεια.• Διακόπτες ασφάλειας ευδιάκριτοι, κατάλληλου μεγέθους και χρώματος.• Σαφείς οδηγίες και εφαρμογή μέτρων και οδηγιών ασφάλειας.
Κινούμενο άτομο χτυπάει πάνω σε αντικείμενο/ επιφάνεια	Από παράσυρση από κύματα ή άνεμο	22		
	Λόγω του ότι σκοντάφτει σε αντικείμενο	23	Κίνδυνος τραυματισμού από χτύπημα πάνω σε αντικείμενα π.χ. μαγειρικά σκεύη, κιβώτια, κλπ.	<ul style="list-style-type: none">• Διατήρηση των διαδρόμων και των χώρων εργασίας ελεύθερων από εμπόδια.• Επαρκής αποθηκευτικός χώρος για τις πρώτες ύλες και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται καθημερινά.• Κάδοι απορριμμάτων σε επαρκή αριθμό και προσιτά μέρη προκειμένου τα απορρίμματα (π.χ. συσκευασίας) να απομακρύνονται άμεσα από το χώρο εργασίας.• Αποφυγή χρήσης χαρτονιών για την απορρόφηση υγρών από το δάπεδο – σωστή αντιμετώπιση του προβλήματος.• Διαγράμμιση των διαδρόμων διέλευσης εργαζομένων προκειμένου να είναι ευκολότερο να διατηρούνται χωρίς εμπόδια.• Ηλεκτρικά καλώδια και σωλήνες να μην κείτονται στο δάπεδο.• Κατάλληλος φωτισμός ιδιαίτερα στους εξωτερικούς χώρους του εστιατορίου.
	Από επαφή με ανώμαλη/ αιχμηρή επιφάνεια ή αντικείμενο	24	Κίνδυνος τραυματισμού από αιχμηρό αντικείμενο/ ακμή επιφάνειας	<ul style="list-style-type: none">• Περιορισμός και κάλυψη των αιχμηρών επιφανειών/αντικειμένων.• Μετά το τέλος της εργασίας, τα αιχμηρά εργαλεία (π.χ. μαχαιρία) πρέπει να τοποθετούνται στη θέση τους.• Διατήρηση των διαδρόμων και των χώρων εργασίας ελεύθερων από αιχμηρά εμπόδια.• Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (π.χ. ενισχυμένα υποδήματα εργασίας).
Μέσα ή πάνω σε κινούμενο όχημα (κακός χειρισμός ή απώλεια ελέγχου). Περιλαμβάνεται αναποδογύρισμα, σύγκρουση ή συντριβή.		25		
Θάψιμο/ ασφυξία από υλικά (π.χ. χώμα, λεπτόκοκκα σωματίδια)		26		
Επαφή με ηλεκτρισμό		27	Κίνδυνος τραυματισμού κατά τη συντήρηση και επισκευή μηχανών	<ul style="list-style-type: none">• Εργασίες συντήρησης και επισκευής μόνο με τη μηχανή εκτός λειτουργίας και ύστερα από την αποσύνδεσή της από το ηλεκτρικό ρεύμα.• Σήμανση ηλεκτρικής απομόνωσης του υπό συντήρηση εξοπλισμού ή κλείδωμα του ηλεκτρικού πίνακα.• Κατάλληλη γείωση των μηχανών.• Τήρηση κανόνων ασφάλειας και συντήρησης μηχανών.• Τήρηση αρχείου συντήρησης μηχανών.

		Ηλεκτροπληξία από ηλεκτρικές εγκαταστάσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Τήρηση του προτύπου ΕΛΟΤ HD 384. • Τήρηση κανόνων ασφάλειας και συντήρησης ηλεκτρικών εγκαταστάσεων. • Τήρηση αρχείου συντήρησης ηλεκτρικών εγκαταστάσεων.
		Κίνδυνος ηλεκτροπληξίας λόγω ακάλυπτων ή σε κακή κατάσταση καλωδίων, διακοπών, συσκευών κλπ.	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάλληλα και σε καλή κατάσταση ηλεκτρικά εργαλεία και μηχανήματα. • Ηλεκτρικά σύρματα, πρίζες, καλώδια, συσκευές σε καλή κατάσταση. • Πρίζες, διακλαδώσεις, διακόπτες και εξαρτήματα καλυμμένα.
Επαφή με εξαιρετικά θερμή/ ψυχρή επιφάνεια/ ανοιχτή φλόγα	28	Κίνδυνος καψίματος/ εγκαύματος κατά την εισαγωγή/ αφαίρεση ζεστών ειδών από το φούρνο	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (κατάλληλα γάντια και ρουχισμός). • Αποφυγή ανοίγματος του φούρνου κατά τη διάρκεια λειτουργίας του. • Τοποθέτηση φαρμακείου στο χώρο εργασίας.
		Κίνδυνος καψίματος / εγκαύματος από εκτίναξη καμένου λαδιού/ λίπους από σκεύη τηγανίσματος	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (κατάλληλα γάντια και ρουχισμός). • Τοποθέτηση φαρμακείου στο χώρο εργασίας.
		Κίνδυνος καψίματος / εγκαύματος από πτώση δίσκου με ζεστά είδη	<ul style="list-style-type: none"> • Διατήρηση των διαδρόμων και των χώρων εργασίας ελεύθερων από εμπόδια. • Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ.
Υπερβολική εσωτερική υπερπίεση (έκρηξη)	Από σκόνη	29	
	Εύφλεκτων υγρών/ αερίων	30	<ul style="list-style-type: none"> • Αποθήκευση, συντήρηση και χρήση σύμφωνα με τις οδηγίες του προμηθευτή.
	Ρήξη εξοπλισμού που περιέχει ατμό ή άλλα υγρά ή αέρια υπό πίεση	31	<ul style="list-style-type: none"> • Κίνδυνος έκρηξης φιαλών υγραερίου (πτώση, διαρροή, υπερθέρμανση) • Τοποθέτηση των φιαλών σε κάθετη θέση, κατάλληλο δέσιμο π.χ. με αλυσίδα. • Φύλαξη σε καλά αεριζόμενους χώρους μακριά από διαδρόμους διέλευσης εργαζομένων. Ποτέ στον ήλιο. • Αποθήκευση μακριά από κάθε πιθανή πηγή ανάφλεξης, εύφλεκτα και εκρηκτικά υλικά. • Όλες οι φιάλες να χειρίζονται σαν να είναι γεμάτες. • Κατάλληλη σήμανση ασφάλειας (π.χ. απαγόρευση καπνίσματος). • Κατάλληλη επισήμανση των φιαλών. • Αποθήκευση μικρού αριθμού φιαλών και όχι σε χώρους άλλης χρήσης. • Έλεγχος για διαρροή φιαλών μόνο με σαπουνόνερο. • Χρήση των φιαλών πάντα με ειδική βαλβίδα αντεπιστροφής (φλογοπαγίδα). • Έλεγχος και προληπτική συντήρηση των εξαρτημάτων και μηχανισμών των φιαλών. • Σαφείς οδηγίες/ κανόνες ασφαλούς χρήσης και μεταφοράς φιαλών σύμφωνα με τον προμηθευτή - τήρηση των κανόνων. • Χρήση μόνο από εκπαιδευμένο προσωπικό. • Τήρηση κανόνων ασφάλειας και πυροπροστασίας.
	Εκρηκτικής ουσίας	32	
Πυρκαγιά		33	<ul style="list-style-type: none"> • Κίνδυνος πρόκλησης πυρκαγιάς από ανασφαλείς ηλεκτρικές εγκαταστάσεις • Βλ. # 27 Επαφή με ηλεκτρισμό. • Επαρκής αριθμός πυροσβεστήρων κατάλληλου τύπου. • Κατάλληλο σύστημα πυρανίχνευσης/ πυρόσβεσης – σύστημα συναγερμού. • Σήμανση θέσης των πυροσβεστήρων και των άλλων πιθανών μέσων και τοποθέτηση αυτών σε προσιτά και εμφανή μέρη. • Ανάρτηση πινακίδων σε εμφανή σημεία του χώρου με οδηγίες πρόληψης πυρκαγιάς και του τρόπου ενέργειας του προσωπικού σε περίπτωση έναρξης πυρκαγιάς. • Σαφείς οδηγίες έκτακτης ανάγκης. • Εκπαίδευση του προσωπικού στη χρήση πυροσβεστήρων και των μέσων πυρόσβεσης • Διενέργεια ασκήσεων ετοιμότητας.

		Κίνδυνος πρόκλησης πυρκαγιάς λόγω ύπαρξης εύφλεκτων υλικών στο χώρο εργασίας (π.χ. φιάλες υγραερίου)	<ul style="list-style-type: none"> Φύλαξη σε καλά αεριζόμενους χώρους. Ποτέ στον ήλιο. Τακτικός καθαρισμός χώρου. Κατάλληλη σήμανση ασφάλειας (π.χ. απαγόρευση καπνίσματος). Κατάλληλη επισήμανση των υλικών. Για φιάλες υγραερίου βλ. # 31 Ρήξη εξοπλισμού που περιέχει ατμό ή άλλα υγρά ή αέρια υπό πίεση. Βλ. μέτρα πυρασφάλειας «Κίνδυνος πρόκλησης πυρκαγιάς από ανασφαλείς ηλεκτρικές εγκαταστάσεις». 	
		Κίνδυνος πρόκλησης πυρκαγιάς λόγω φουντώματος σε μαγειρικές συσκευές/ καψίματος λαδιού ή λίπους	<ul style="list-style-type: none"> Οι εστίες μαγειρέματος να μην αφήνονται ποτέ χωρίς παρακολούθηση. Τοποθέτηση πυροσβεστήρα σε κοντινή θέση από τις εστίες μαγειρέματος. Τήρηση κανόνων ασφάλειας και πυροπροστασίας. 	
		Εξάπλωση πυρκαγιάς λόγω εύφλεκτων υλικών κατασκευής/ έλλειψης πυροσβεστήρων	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση πυράντοχων δομικών υλικών. Επαρκής αριθμός πυροσβεστήρων. Κατάλληλο σύστημα πυρόσβεσης. Σαφείς οδηγίες έκτακτης ανάγκης. Εκπαίδευση του προσωπικού στη χρήση πυροσβεστήρων και των μέσων πυρόσβεσης. 	
Έκθεση σε θόρυβο	34			
Έκθεση σε μη ιονίζουσα ακτινοβολία	35			
Σωματική βία/ επίθεση από άνθρωπο ή ζώο	36	Κίνδυνος άσκησης σωματικής βίας ιδιαίτερα σε εργαζόμενους στην υποδοχή και σερβιτόρους	<ul style="list-style-type: none"> Κατάρτιση προσωπικού στο πώς να αντιλαμβάνεται τα πρώτα σημάδια μιας επιθετικής/ βίαιης συμπεριφοράς και στον τρόπο χειρισμού τέτοιων καταστάσεων. Πολιτική αναφοράς επεισοδίων -τήρηση αρχείου. 	
Παγίδευση σε επικίνδυνο περιβάλλον (π.χ. ψυχρό δωμάτιο, κλίβανος, κλπ.)	37	Κίνδυνος παγίδευσης σε ψυκτικούς θαλάμους, κλίβανους κλπ.	<ul style="list-style-type: none"> Η πόρτα να έχει μηχανισμό ανοίγματος και από το εσωτερικό. Φωτισμός ασφαλείας με ανιχνευτή κίνησης. 	
Αφαίρεση οξυγόνου (π.χ. αποχετεύσεις. Δεν αφορά πνίξιμο)	38			
Απώλεια άνωσης σε νερό ή άλλο υγρό (περιλαμβάνεται πνίξιμο)	39			
Πολύ γρήγορη αποσυμπίεση	40			
Μυοσκελετικές καταπονήσεις (καθιστική εργασία, μονότονα επαναλαμβανόμενες κινήσεις, βίαιες και απότομες κινήσεις, χειρονακτικός χειρισμός φορτίων, δονήσεις)	41	Μυοσκελετικά προβλήματα από ακατάλληλη στάση εργασίας (π.χ. παρατεταμένη όρθια στάση, μονότονα επαναλαμβανόμενες κινήσεις)	<ul style="list-style-type: none"> Εργονομική διαρρύθμιση θέσεων εργασίας. Ασφαλείς μέθοδοι εργασίας. Εναλλαγή στάσεων εργασίας και κίνηση/ περπάτημα σε τακτά χρονικά διαστήματα. Εναλλαγή δραστηριοτήτων ή μικρά διαλείμματα σε περίπτωση μονότονης ή επαναλαμβανόμενης εργασίας. 	
		Καταπόνηση της πλάτης, των μπράτσων, των χεριών και των ποδιών από τη χειρονακτική διακίνηση φορτίων (π.χ. δίσκων, κιβωτίων, τελάρων)	<ul style="list-style-type: none"> Κανόνες μεταφοράς φορτίων – εκπαίδευση στον τρόπο ανύψωσης και μεταφοράς φορτίων. Χρήση μηχανικών μέσων μεταφοράς φορτίων (π.χ. καρότσι για τη μεταφορά τελάρων). Η ανύψωση και μεταφορά βαριών φορτίων να γίνεται από δύο άτομα. 	
ΧΗΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ				
Επικίνδυνες ουσίες που παράγονται κατά τη διάρκεια εργασιών	Σκόνης/ ίνες	42	Σκόνη αλεύρων	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση κατάλληλων συστημάτων απαγωγής σκόνης. Χρήση κατάλληλων συστημάτων τοπικού-γενικού εξαερισμού. Τακτικός καθαρισμός χώρου.
	Καπνοί	43	Καπνοί από μαγειρικές συσκευές (π.χ. λόγω καψίματος λαδιού ή λίπους, παρατεταμένης χρήσης στις εστίες μαγειρέματος)	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση κατάλληλων συστημάτων τοπικού-γενικού εξαερισμού. Οι εστίες μαγειρέματος να μην αφήνονται ποτέ χωρίς παρακολούθηση.
	Νέφη/ ομίχλες	44		
	Αέρια	45	Έκλυση μονοξειδίου του άνθρακα και οξειδίων του αζώτου από τη χρήση μαγειρικών συσκευών	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση κατάλληλων συστημάτων τοπικού-γενικού εξαερισμού.
	Ατμοί	46	Ατμοί από μαγειρικά σκεύη, συσκευές	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ Τήρηση οδηγιών ασφαλείας.

Επικίνδυνες ουσίες που εκλύονται λόγω απώλειας περιεχομένου	Από ανοιχτό εξοπλισμό	Καυστικές	47α		
		Διαβρωτικές	47β	Κίνδυνος χημικού καψίματος/ εγκαύματος από την επαφή με διαβρωτικά υγρά (π.χ. καθαριστικά προϊόντα, υγρά που χρησιμοποιούνται για τον καθαρισμό φίλτρων των κλιματιστικών)	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (π.χ. αδιαπέραστα γάντια, γυαλιά). Επαρκής γενικός ή τοπικός εξαερισμός. Ασφαλείς μέθοδοι χρήσης των χημικών προϊόντων και εκπαίδευση του προσωπικού. Χρήση όσο το δυνατόν πιο ασφαλών χημικών προϊόντων και αντικατάσταση των επικίνδυνων με λιγότερο επικίνδυνα. Ενημέρωση σχετικά με τους κινδύνους που ενέχει η εργασία με χημικά προϊόντα. Σύμφωνα με τη νομοθεσία κάθε χημικό προϊόν πρέπει να συνοδεύεται από ένα Δελτίο Δεδομένων Ασφάλειας Προϊόντος (MSDS) στην ελληνική γλώσσα. Ο εργοδότης οφείλει να ζητάει από τον προμηθευτή τα MSDS για την εξασφάλιση της σωστής χρήσης των προϊόντων από το προσωπικό.
		Ερεθιστικές	47γ	Δερματίτιδες ή αλλεργικές αντιδράσεις από την επαφή με υγρά απορρυπαντικά και καθαριστικά (π.χ. δοχείων – σκευών, χώρων εργασίας)	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση κατάλληλων ΜΑΠ (π.χ. αδιαπέραστα γάντια, προστατευτική ποδιά). Να αποφεύγεται η επαφή του δέρματος με τέτοιου είδους προϊόντα.
		Τοξικές	47δ		
		Οξειδωτικές	47ε		
	Από κλειστό εξοπλισμό	Καυστικές	48α		
		Διαβρωτικές	48β		
		Ερεθιστικές	48γ		
		Τοξικές	48δ		
		Οξειδωτικές	48ε		
Εύφλεκτες - εκρηκτικές		48ζ	Φιάλες υγραερίων	<ul style="list-style-type: none"> Αποθήκευση σε καλά αεριζόμενους χώρους. Ποτέ στον ήλιο. Αποκλεισμός κάθε πιθανής πηγής ανάφλεξης. Κατάλληλη σήμανση ασφάλειας (π.χ. απαγόρευση καπνίσματος) και επισήμανση των φιαλών. Αποθήκευση μικρού αριθμού φιαλών και όχι σε χώρους άλλης χρήσης. Έλεγχος για διαρροή με σαπουνόνερο, ποτέ με φλόγα. Χρήση πάντα με ειδική βαλβίδα αντεπιστροφής (φλογοπαγίδα). Έλεγχος και προληπτική συντήρηση των εξαρτημάτων και μηχανισμών. Σαφείς οδηγίες/ κανόνες ασφαλούς χρήσης και μεταφοράς φιαλών - τήρηση των κανόνων. Χρήση μόνο από εκπαιδευμένο προσωπικό. Τήρηση κανόνων ασφάλειας και πυροπροστασίας. 	
Διάφορες	48η				
Επικίνδυνες χωρίς να συγκεκριμενοποιείται ο τρόπος έκθεσης ή υπάρχουν περισσότεροι του ενός τρόποι έκθεσης		49	Μόλυνση εσωτερικού αέρα (χημικοί παράγοντες οι οποίοι απελευθερώνονται κατά την καύση των τσιγάρων, πτηνικές οργανικές ουσίες οι οποίες εξαερώνονται στη θερμοκρασία εσωτερικών χώρων από προϊόντα όπως πλαστικά και χρώματα, αιωρούμενα στερεά σωματίδια, κλπ.)	<ul style="list-style-type: none"> Επαρκής ανανέωση εσωτερικού αέρα. Συχνός καθαρισμός των κλιματιστικών και περιοδική αντικατάσταση των φίλτρων τους (μία φορά το χρόνο). Απαγόρευση καπνίσματος στους κλειστούς εσωτερικούς χώρους. Μείωση της χρήσης συνθετικών προϊόντων στην επίπλωση χώρου. 	
ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ					
Έκθεση σε βακτηρίδια, μύκητες, ιούς, ρικέτσιαι, πρωτόζωα, μετάζωα, κλπ.		50	Κίνδυνος ανάπτυξης βακτηριδίων (π.χ. λεγιονέλλα) μέσω των συστημάτων κλιματισμού	<ul style="list-style-type: none"> Συχνός καθαρισμός των κλιματιστικών και περιοδική αντικατάσταση των φίλτρων τους (μία φορά το χρόνο). 	

ΜΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ			
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ			
Πνευματική κόπωση	51	Μη σαφείς οδηγίες εργασίας	<ul style="list-style-type: none">• Σαφείς οδηγίες εργασίας.• Καθορισμός αρμοδιοτήτων.
Σωματική κόπωση	52	Έντονος ρυθμός εργασίας	<ul style="list-style-type: none">• Σωστός προγραμματισμός.• Καταμερισμός αρμοδιοτήτων και ρόλων.
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ			
Άγχος	53	Πίεση χρόνου	<ul style="list-style-type: none">• Σωστή οργάνωση της εργασίας.
Ψυχολογική βία (εκφοβισμός, παρενόχληση, διακριτική μεταχείριση, προσβλητική συμπεριφορά)	54	Κακή συνεργασία με συναδέλφους και προϊσταμένους	<ul style="list-style-type: none">• Αρμονική συνεργασία.
ΕΡΓΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ			
Ακατάλληλος εξοπλισμός, προβληματική διάταξη παραγωγικής διαδικασίας, κλπ.	55	Μη επαρκής χώρος εργασίας	<ul style="list-style-type: none">• Εργονομική διαρρύθμιση θέσεων εργασίας
		Έλλειψη άνεσης και ενόχληση κατά την εργασία λόγω των μέσων ατομικής προστασίας/ ανεπαρκής προστασία	<ul style="list-style-type: none">• Εργονομικός σχεδιασμός των ΜΑΠ και προστασία από τους κινδύνους.• Διατήρηση των ΜΑΠ σε καλή κατάσταση.• Συντήρηση και έλεγχος των ΜΑΠ σε τακτά χρονικά διαστήματα, επίσκευή και αντικατάσταση σε κατάλληλο χρόνο.• Τήρηση των οδηγιών του κατασκευαστή.• Ατομικός εξοπλισμός, για κάθε εργαζόμενο.• Επιλογή του εξοπλισμού σε συνεργασία με τους εργαζόμενους με βάση τις συγκεκριμένες κάθε φορά συνθήκες και ανάγκες και τη σωματομετρία του κάθε εργαζόμενου.